

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
за результатами відвідування
Комунального некомерційного підприємства «Шаргородська міська
лікарня» Шаргородської міської ради Вінницької області (відділення
стаціонарної паліативної допомоги)

06.09.2023

м. Вінниця, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 06.09.2023 здійснено відвідування відділення стаціонарної паліативної допомоги Комунального некомерційного підприємства «Шаргородська міська лікарня» Шаргородської міської ради Вінницької області (далі – КНП).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

- Олійник Ігор Володимирович, головний спеціаліст відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);
- Гурковська Наталія Володимирівна, представник громадської організації.

Відділення стаціонарної паліативної допомоги Комунального некомерційного підприємства «Шаргородська міська лікарня» Шаргородської міської ради Вінницької області знаходиться за адресою: Вінницька область, м. Шаргород, вул. Чорновола, 9.

Відділення стаціонарної паліативної допомоги Комунального некомерційного підприємства «Шаргородська міська лікарня» Шаргородської міської ради Вінницької області (далі – Відділення) буде розраховано на перебування 18 осіб, з урахуванням закінчення ремонтних робіт, які продовжуються останні 6 місяців.

У день відвідування Відділення розраховане на 12 ліжок місць, де перебувало 8 дорослих осіб, з них 1 чоловік, 7-ро жінок, з яких одна жінка внутрішньо переміщена особа (далі – ВПО).

Під наглядом мобільної паліативної бригади перебуває біля 200 онкологічних хворих.

Відділення надає спеціалізовану паліативну допомогу мультидисциплінарною командою, яка полягає у паліативному лікуванні та поліпшенні якості життя паліативного пацієнта та допомога членам його сім'ї. Відділення надає стаціонарну допомогу дорослому населенню, відповідно до Положення, затвердженого Наказом Комунального некомерційного підприємства «Шаргородська міська лікарня» Шаргородської міської ради Вінницької області № 65 від 01.04.2022.

У своїй діяльності відділення керується Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.06.2020 № 1308 «Про удосконалення паліативної допомоги в Україні» (далі – наказ 1308), діє на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Згідно із Наказом КНП № 65 від 01.04.2022 відділення на 12 ліжок забезпечено наступним медичним персоналом: завідувач відділення - відсутній, лікарі – 2 ставки, старша медична сестра – 1 ставка, сестра медична процедурна – 1 ставка, сестра медична – 6 ставок на 6 осіб, молодша медична сестра палатна – 6 ставок на 6 осіб. Всього чисельність 15 штатних одиниць.

Для надання загальної паліативної допомоги пацієнтам та членам їх сімей за місцем перебування пацієнта (поза КНП) Наказом КНП № 4 від 02.01.2023 створена мобільна паліативна бригада, що складається виключно із медичних працівників різних спеціалізацій, проте без залучення фахівців з психіатрії, психології. У відділенні проводиться підвищення кваліфікації лікарів та медичних сестер щодо методики знеболення, симптоматичного лікування та догляду за інкурабельними онкологічними хворими, психологічних особливостей онкологічного хворого, членів його родини (оточення залученого до догляду). Відділення забезпечено кисневим концентратором та необхідними медичними препаратами. Медичні препарати (наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори) зберігаються у спеціально обладнаному сейфі з сигналізацією.

Для перебування пацієнтів у відділенні облаштовано двомісні палати, в яких встановлено багатофункціональні ліжка. Для профілактики пролежнів заклад має в наявності протипролежневі матраци з ортопедичним ефектом, проте не використовуються за призначенням.

У 2022 році, починаючи з дати функціонування стаціонарного відділення померли 9 осіб, в 2023 році – до дня проведення відвідування 12 осіб.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Під час відвідування проведено конфіденційне спілкування з 3 пацієнтами за відсутності третіх осіб. Скарг від пацієнтів на застосування до них персоналом жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження або покарання не надходило.

Разом із тим групою НПМ виявлено обставини, що становлять порушення права на захист від жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод). А саме, в одній із палат перебуває на лікуванні з 04.09.2023 року пацієнтка Б. із діагнозом «цукровий діабет 2 типу з діабетичною полінейропатією». Під час конфіденційного спілкування та ознайомлення з медичною документацією встановлено, що в одній із палат пацієнтка скаржилася на ураження тканин нижньої кінцівки та потребує консультації лікаря-спеціаліста. Відсутність належної медичної допомоги може призвести до загрози життю та здоров'ю пацієнтки

Зі слів пацієнтки остання медичну допомогу не отримувала. З медичної документації відомо, що пацієнтка не оглядалась лікарем-ендокринологом та

лікарем-хірургом, що також дає підстави вважати, що попередньо призначене лікування можливо потребує корегування

Крім того, моніторинговою групою виявлені обставини, що можуть становити ризик порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод), оскільки встановлені факти не виконання Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1308:

паліативна допомога не надається відповідно до встановлених Міністерством охорони здоров'я України критеріїв визначення пацієнта, що потребує паліативної допомоги. Для пацієнтів, які перебувають у лікарні не складається та не переглядається план спостереження, відповідно до пункту 6 розділу II наказу Міністерства охорони здоров'я України від 04.06.2020 № 1308. Також лікуючий лікар не проводить оцінку інтенсивності болю та призначає вирогідно за показами наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори на власний розсуд, що може призвести до неефективного знеболення;

паліативна допомога повинна надаватись пацієнту відповідно до документації згідно з додатком 2, що передбачає пункт 1 розділу III Наказу Міністерства охорони здоров'я України № 1308. Разом із тим в історіях хвороби відсутній відповідний документ;

строк перебування пацієнтів, які потребують паліативної допомоги в закладі охорони здоров'я, не визначається членами мультидисциплінарної команди та не фіксується в планах спостереження пацієнта, який потребує паліативної допомоги. За повідомленням завідуючого відділення саме він визначає строк перебування пацієнтів, що є порушенням пункту 13 розділу II Наказу 1308.

Відсутність забезпечення контролю болю при наданні паліативної допомоги, при ігноруванні лікарем оцінки інтенсивності болю, за наслідком яких призначаються наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, пацієнт може перебувати в стані страждань, відчуваючи фізичний біль або психологічний дискомфорт через неякісну та/або непрофесійну медичну допомогу/знеболення, що може розцінюватися як неналежне поводження.

2. В паліативному відділенні на день моніторингового відвідування перебували пацієнти із наступними діагнозами при госпіталізації: цукровий діабет 2-го типу з незадовільним контролем; остеоартроз кульшового суглобу; розсіяний склероз; цукровий діабет 2 типу з діабетичною полінейропатією; цукровий діабет 2 типу; злоякісне новоутворення в статевому органі; вроджена або набута міастенія.

Згідно із затвердженим Положенням відділення, останнє містить вимоги до суб'єктів отримання паліативної допомоги. Так, пункт 1.5 чітко визначає, що

госпіталізація до паліативного відділення здійснюється за наявності медичних показань, проте у відділенні наявні особи, які не потребують паліативної допомоги для надання допомоги.

План ліжко-місць має гарантувати реальну потребу з надання паліативної допомоги, а не фіктивним наповненням особами, що потребують лікування в інших відділеннях.

Наказом Міністерства охорони здоров'я № 768 від 07.11.2011 затверджено Примірні штатні нормативи паліативного відділення на 25 ліжок. В порушення зазначених норм відділення не забезпечено штатним лікарем – геріатром, психологом, медичною сестрою з масажу, дієтичною медичною сестрою, сестрою годувальницею, санітаром, соціальним працівником, священнослужителем. Крім того, не відкрита господарська медична практика за лікарськими спеціальностями з психології та геріатрії.

3. Статтею 28 Конституції України передбачено право на повагу до гідності, пунктом 13 розділу VI Наказу Міністерства охорони здоров'я № 1308 передбачено, що в закладах охорони здоров'я забезпечуються умови вільного доступу до приміщень та їх використання для маломобільних осіб відповідно до ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд»:

окремі двомісні палати розташовані на першому поверсі будівлі, що забезпечується пандусом. В порушення виконання Наказу 1308 в палатах санвузол не забезпечено розумним пристосуванням: поручні і опори, стільці та сидіння для ванни та душу;

в палатах не встановлено систему палатного зв'язку, виклику медичного персоналу, незважаючи на витрати фінансування та проведення ремонтів в палатах;

відсутній в палаті кондиціонер. Наявні плазмові телевізори розташовані на такій відстані, що унеможлиблює підключення до розетки, з подальшим переглядом телепередач;

відсутні облаштовані кімнати для надання соціальної та психологічної допомоги пацієнтам та членам їх сімей, кімната для прощання з померлим (холодна кімната), кімната для приватного спілкування та кімната для відправлення релігійних потреб пацієнтів різних віросповідань, кімната психологічного розвантаження персоналу, кімната для приготування та вживання їжі.

4. На запит членів групи НПМ, надісланий договір із перекладачем жестової мови для забезпечення надання послуг пацієнтам з порушеннями слуху або мовлення. Разом із тим залишається сумнів у реальності договірних відносин, оскільки за інформацією офіційного веб-сайту Clarity Project, договір був укладений та завершений одночасно 08.09.2023 (фото додається).

5. Відсутній вільний доступ до питної води в місцях загального перебування, що є порушення статті 7 Закону України «Про питну воду». На вимогу членів групи НПМ про отримання заключення санітарно-хімічних показників безпечності та якості питної води отримали від адміністрації КНП – результати вимірювань стічних вод в мережу міської каналізації. Тому ураховуючи відсутність заключення про безпечність питної води з джерел питного постачання, з урахуванням фізичного стану здоров'я пацієнтів та обмеження їхньої можливості у пересуванні, є доцільним встановлення в кожній палаті кулерів з питною водою.

6. Пунктом 3, розділу III Наказу 1308 передбачено, що госпіталізація та/або медичне обслуговування пацієнта в закладі охорони здоров'я, який надає паліативну допомогу, здійснюються за направленням лікуючого лікаря, або на підставі особистого звернення пацієнта за наявності інформованої добровільної згоди пацієнта на проведення діагностики, лікування та на проведення операції і знеболення.

В історії хвороб стаціонарних хворих наявні бланки інформованої добровільної згоди пацієнтів на проведення діагностики, лікування та на проведення операції та знеболення за формою первинної облікової документації № 003-6/о. Разом із тим в закладі не відбувається роз'яснення та відібрання інформованої згоди пацієнтів, оскільки деякі бланки не містили підпису пацієнта, деякі заповнюються медичним працівником, а не пацієнтом, що не свідчить про мінімальне ознайомлення із бланком інформованої згоди.

В бланках спостережень, що містяться в історіях хвороби не заповнені обов'язкові поля, зокрема відсутнє інформування та право на вибір пацієнта, відсутній підпис пацієнта.

7. В порушення пункту 13 Постанови Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики», не розміщено біля входу до закладу охорони здоров'я, Відділення, як відокремленого структурного підрозділу вивіску або інформаційну табличку із зазначенням найменування закладу охорони здоров'я (відсутність вивіски про паліативне відділення).

8. Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 за № 110, у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 21.01.2016 за № 29 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» затверджена медична картка стаціонарного хворого (форма № 003/о) та Інструкція щодо її заповнення. Починаючи з 10 пункту першої сторінки карток при госпіталізації

не заповнюються лікарем. Крім того, медична сестра, що заповнює першу сторінку, не дотримується даних Інструкцій.

Записи в щоденниках, після первинного огляду, не ведуться (ані в електронному ані в письмовому вигляді).

9. У зв'язку із запровадженням воєнного стану в Україні адміністрацією Лікарні для безпеки пацієнтів і персоналу в процесі переобладнання підвальне приміщення у сховище для укриття з метою попередження негативних наслідків під час надзвичайних ситуацій. Сховище не облаштоване належним чином, хоча деякі підвальні кімнати облаштовані спальними місцями, в укритті відсутній запас медикаментів, харчування, води, не облаштовані каналізація та санвузол.

Відсутні маршрути укриття по території, зокрема, від паліативного відділення до місця укриття.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Директору Комунального некомерційного підприємства «Шаргородська міська лікарня» Шаргородської міської ради Вінницької області.

- Укомплектувати відділення медичним персоналом відповідно до Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 04.06.2020 № 1308;
- привести у відповідність всі історії хвороби відповідно до Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 04.06.2020 № 1308;
- перевірити в усіх історіях хвороби інформативну згоду пацієнта з одночасним відібранням підписів;
- розробити маршрути кожного пацієнта паліативного відділення;
- забезпечити контроль за харчоблоком, в тому числі щодо відібрання добових проб;
- забезпечити укриття медикаментами.

До звіту додаються фото матеріали.

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

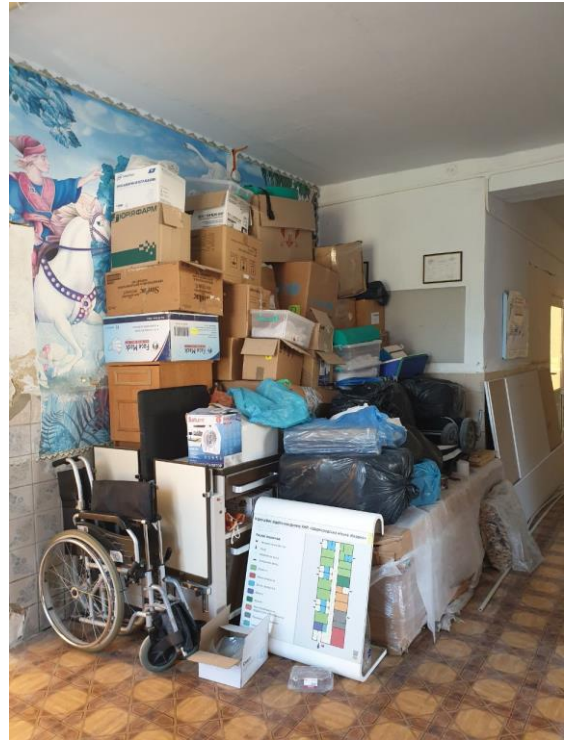

Ігор ОЛІЙНИК

Φοτο 1

Φοτο 2

Φοτο 3

Φοτο 4

